

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่า
ทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา
Social Network Usage Behaviors on Information
Literacy Skills of Undergraduate Students in
University of Phayao

ธนากร ภูกร^{1*}

Thanakorn Pookorn^{1*}

¹ สาขาวิชาการสื่อสารดิจิทัล คณะสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
จังหวัดเชียงใหม่ 50290

¹ Department of Digital Communication, Faculty of Information and Communication,
MaeJo University, Chiang Mai province 50290

*Corresponding author: kongeln@gmail.com

Received: March 3, 2019; Revised: May 5, 2019; Accepted: May 28, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ 2) กระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร 3) ปัญหาวิธีการแก้ปัญหาและ 4) ข้อเสนอแนะของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 121 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1) นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่นิยมเข้าใช้ Facebook.com ทุกวัน ๆ ละไม่ถึง 5 ชั่วโมง ทั้งนี้เพื่อการติดตามข่าวสาร มีการแสดงความคิดเห็น อภิปรายในกลุ่มออนไลน์และกลับมากดูข่าวสารเป็นบางครั้ง โพสต์หรือแชร์ข่าวสารหรือพิจารณาข่าวสารเป็นประจำ เปลี่ยนเจตคติที่มีต่อข่าวสารเป็นบางครั้ง ทำให้เกิดความรู้อึ้งและทันเหตุการณ์ ดาวน์โหลดข่าวสารเก็บไว้ โดยจัดอันดับความสำคัญของข่าวสาร และบอกต่อข่าวสารเป็นบางครั้ง

2) กระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร มีดังนี้ 2.1) นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารที่ต้อรู้จาก เว็บไซต์ Facebook.com (เพจกลุ่มของรายวิชาที่อาจารย์ตั้งขึ้น) และ Wikipedia.com เลือก ข่าวสารโดยพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้เขียน และแบ่งปันข่าวสาร ผ่านเว็บไซต์ Facebook.com 2.2) นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารที่ คว้ารู้จากเว็บไซต์ Youtube.com เลือกข่าวสารตามความสนใจส่วนตัว และแบ่งปันข่าวสาร ผ่านเว็บไซต์ Facebook.com 2.3) นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่ ติดตามข่าวสารที่นำรู้จากเว็บไซต์ Youtube.com เลือกข่าวสารโดยพิจารณาความมีชื่อเสียง ของเว็บไซต์ และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com

3) นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา มีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือก ข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยดูข่าวสารจากแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกข่าวสาร และพิจารณาข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณก่อน แบ่งปัน

4) ส่วนใหญ่เสนอแนะให้เพิ่มเว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือและมีแหล่งอ้างอิง เพิ่มเว็บไซต์ สำหรับการเรียนรู้ให้มากขึ้น และใช้วิจารณญาณในการเลือกข่าวสาร

คำสำคัญ: พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์, เครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์, การรู้เท่าทันข่าวสาร

Abstract

The purposes of the research were to investigate 1) social network usage behaviors, 2) the process of online learning network on information literacy skills, 3) problems, ways of problem solving and 4) suggestions of online learning network on information literacy skills. The sample group consisted of 121 undergraduate students selected by multi-stage sampling at University of Phayao. The instrument applied for data collection was the questionnaire. The data obtained was analyzed by frequency and percentage. The results of the research showed that.

1) The undergraduate students at University of Phayao mostly used Facebook.com every day and used it less than 5 hours per day to catch up the information feed, have comments, discuss within online group and sometimes look back to the information.

Moreover, they usually posted, shared or gave consideration to the content of information. The students sometimes changed attitudes towards the information influenced on having knowledge and keeping up with the times, and they downloaded information to keep it up; then they occasionally prioritized and tell it to others.

2) The process of online learning network on information literacy skills were 2.1) most of undergraduate students at University of Phayao caught up information to know via Facebook.com (a Facebook Page created by teachers of each course) and Wikipedia.com. Additionally, they chose the information from reliable writers and shared that information through the use of Facebook.com 2.2) Most students kept track of useful information by means of Youtube.com, and they chose the information by their favorites. Also, they shared it by Facebook.com. 2.3) Mostly, the students kept track of information they needed to know from Youtube.com; furthermore, they chose it from well-known websites and shared it on Facebook.com

3) The undergraduate students at University of Phayao had a problem of choosing information to know from social network. In addition, they generally solved problems by looking into information from reliable resources, making a judgement of information to know selection and taking the information to know into consideration before online sharing.

4) They also made suggestions of having more dependable websites, resources and learning websites, and they advised to concern with choosing the information to know.

Keywords: Social network usage behaviors, Online learning network, Information literacy

บทนำ

ปัจจุบันการเรียนรู้ของผู้คนไม่ได้จำกัดเพียงเรียนรู้ด้วยตนเองหรือจากตำราเท่านั้น แต่จากการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคศตวรรษที่ 21 นั้น ทำให้เกิดความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีการสื่อสารต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดขึ้นของสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ง่ายขึ้น สะดวก รวดเร็วต่อเข้าถึงและค้นคว้า การเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้น ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างไม่สิ้นสุดเท่านั้นแต่ยังทำให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างผู้ใช้งานกับผู้ใช้งานอีกด้วย นอกจากนั้นสื่อสังคมออนไลน์ ยังทำให้มีการเกิดขึ้นของสารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสารที่มากมายและ

หลากหลาย จากการเกิดขึ้นของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทำให้ผู้งานสื่อสังคมออนไลน์ จำเป็นต้องมีการรู้เท่าทันข่าวสารที่ โดยต้องอาศัยกระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อที่จะสามารถใช้งานข่าวสารเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

สื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลอย่างมากต่อสังคมปัจจุบัน เพราะสื่อสังคมออนไลน์ มีความรวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้ทุกที่และทุกเวลาที่ต้องการ คนทุกเพศทุกวัยต่างก็ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการติดต่อสื่อสาร ติดตามข่าวสาร แบ่งปันเรื่องราวต่างๆ ใช้ในการประกอบธุรกิจ การค้า หรือแม้กระทั่งใช้เพื่อการศึกษา การเรียนการสอน เป็นต้น จากสถิติการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของคนไทย ซึ่งมีจำนวนประชากรปัจจุบันของไทย 67 ล้านคน อัตราส่วนการใช้งานในเมือง 34 % ชนบท 66% ของประชากรรวม และ 26% ของจำนวนประชากร คือ 17 ล้าน ใช้งาน Internet สำหรับสื่อสังคมออนไลน์ (edge asia, 2557: ระบบออนไลน์) สื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน อาทิ เช่น Facebook, Line, Instagram, Youtube, Google+, Twitter เป็นต้น

หากแบ่งการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่วงอายุพบว่ากลุ่มที่ใช้งานส่วนใหญ่ยังคงเป็นกลุ่มอายุ 15-24 ปี เป็นกลุ่มที่ใช้อินเทอร์เน็ตสูงที่สุด คือร้อยละ 69.7 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 6-14 ปี ร้อยละ 58.2 และกลุ่มอายุ 25-34 ปี ร้อยละ 48.5 และหากแยกเป็นการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook, Twitter, Google+, Line, Instagram) เพียงอย่างเดียวพบว่ามีการใช้งานถึง ร้อยละ 73.9 และยังพบอีกว่าการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่ถูกใช้งานไปในด้านความบันเทิงเสียเป็นส่วนใหญ่ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2557: ระบบออนไลน์)

จากผลการสำรวจข้างต้นพบว่า กลุ่มอายุ 15-24 ปี เป็นกลุ่มที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตสูงที่สุด คือ ร้อยละ 69.7 ซึ่งรวมถึงกลุ่มนักศึกษาที่อยู่ในวัยศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นวัยของการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ของนักศึกษาในปัจจุบันปฏิเสธไม่ได้ว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายที่สุดในยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความก้าวหน้า สามารถเข้าถึงข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ได้จากทุกสถานที่และทุกเวลา ผ่านอุปกรณ์ (Device) ต่าง ๆ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก เป็นต้น โดยข่าวสารในเครือข่ายสังคมออนไลน์มีหลากหลายประเภท และข้อมูลข่าวสารประเภทต่างๆ มีหลากหลายแหล่งในการค้นหา ข้อมูลข่าวสารเพียงเรื่องเดียว แต่อาจมีหลายแหล่งข้อมูลที่มีเนื้อหาเหมือนกันหรือคล้ายกัน ดังนั้นก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อหรือเลือกใช้ข่าวสารนั้นเพื่อประกอบประโยชน์ในการเรียนรู้ นักศึกษาจึงควรที่จะทักษะในการรู้เท่าทันข่าวสาร ซึ่งทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารเป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

จะเห็นได้ว่าการหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะและกระบวนการ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่หามาเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพ สามารถนำไปศึกษาและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และกระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ออนไลน์ด้านข่าวสารให้แก่ นิสิตนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา
2. กระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา
3. ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา
4. ข้อเสนอแนะของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง พฤติกรรมในการเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของนิสิต ซึ่งประกอบด้วย สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้งาน การเปิดรับ/เข้าถึง (จำนวนวันการใช้งาน, ระยะเวลาการใช้งาน, การสมัครสมาชิก, วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์) ความผูกพันกับเนื้อหา (การแสดงความคิดเห็น, การอภิปรายในกลุ่มออนไลน์, การกลับมาดูข่าวสาร) อิทธิพล (การโพสต์หรือแชร์ข่าวสาร, เจตคติที่มีต่อข่าวสาร, การพิจารณาข่าวสาร, ข่าวสารทำให้หันเหเหตุการณ์) และการกระทำ (การดาวน์โหลดข่าวสาร, การจัดอันดับความสำคัญข่าวสาร, การบอกต่อข่าวสาร)

กระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร หมายถึง ขั้นตอนที่ใช้ในการหาข้อมูลข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีขั้นตอนดังนี้ การเข้าถึงข่าวสาร การประเมินข่าวสาร การวิเคราะห์ข่าวสาร และการบูรณาการการใช้งานข่าวสาร

กรอบแนวคิด

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

- สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้งาน
- การเปิดรับ/เข้าถึง
- ความผูกพันกับเนื้อหา
- อิทธิพล
- การกระทำ

**กระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์
เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร**

1. การเข้าถึงข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์
2. การประเมินข่าวสาร
3. วิเคราะห์ข่าวสารอย่างไรก่อนนำไปใช้
4. บูรณาการการใช้งานข่าวสาร

เครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์ของประเภทข่าวสาร

1. ข่าวสารที่ต้องรู้
 - ข่าวสารเกี่ยวกับวิชาเรียนเฉพาะสาขา/ ข่าวสารเกี่ยวกับวิชาเรียนทั่วไป
2. ข่าวสารที่ควรรู้
 - งานอดิเรก, ทัศนคติที่สนใจ/ เพลง/ การท่องเที่ยว/ กีฬา /อื่น ๆ
3. ข่าวสารที่ไม่น่ารู้
 - ข่าวสารที่ต้องรู้เป็นประจำทุกวัน/ข่าวการเมือง/ ข่าวเศรษฐกิจ/ ข่าวการศึกษา/ ข่าวต่างประเทศ/ ข่าวบันเทิง/ ข่าวกีฬา/ ข่าวอาชญากรรม/ ข่าวสังคม/ ข่าวทั่วไป

**ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์
เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร**

- การเข้าถึงข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์
- การประเมินข่าวสาร
- การบูรณาการการใช้งานข่าวสาร
- การวิเคราะห์ข่าวสาร

**ข้อเสนอแนะของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์
เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร**

- การเข้าถึงข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์
- การประเมินข่าวสาร
- การบูรณาการการใช้งานข่าวสาร
- การวิเคราะห์ข่าวสาร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และกระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 9,042 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 121 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ

คณะ	ประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. คณะนิติศาสตร์	1,196	16
2. คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์	2,496	33
3. คณะศิลปศาสตร์	2,682	36
4. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์	369	5
5. วิทยาลัยการศึกษา	2,299	31
รวม	9,042	121

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-questions) และคำถามปลายเปิด (Open-question) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ตอน ตามวัตถุประสงค์ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่า IOC (Index of item-objective congruence)

3. วิธีการเก็บข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนให้นัดหมายเวลาที่ผู้วิจัยจะไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตโดยการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองตามเวลานัดหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามกระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา วิธีการแก้ปัญหาของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการศึกษา

1. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่นิยมเข้าใช้ Facebook.com (ร้อยละ 23.9) เข้าใช้ทุกวัน (ร้อยละ 94.3) เข้าดูวันละไม่ถึง 5 ชั่วโมง (ร้อยละ 37.2) มีการสมัครเป็นสมาชิก (ร้อยละ 51.2) มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามข่าวสาร (ร้อยละ 29.9) มีการแสดงความคิดเห็นเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 52.5) มีการอภิปรายในกลุ่มออนไลน์เป็นบางครั้ง (ร้อยละ 52.5) กลับมาดูข่าวสารเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 55.7) โพสต์หรือแชร์ข่าวสารเป็นประจำ (ร้อยละ 50.0) เปลี่ยนเจตคติที่มีต่อข่าวสารเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 60.3) พิจารณาข่าวสารเป็นประจำ (ร้อยละ 71.9) ทำให้เกิดความรู้ (ร้อยละ 56.2) ทำให้ทันเหตุการณ์ (ร้อยละ 75.2) ดาวน์โหลดข่าวสารเก็บไว้ (ร้อยละ 57.9) จัดอันดับความสำคัญของข่าวสารเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 50.4) และบอกต่อข่าวสารเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 65.3)

2. กระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร มีดังนี้

2.1 นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารที่ต้อรู้เกี่ยวกับวิชาเรียนเฉพาะสาขาจากเว็บไซต์ Facebook.com (เพจกลุ่มของรายวิชาที่อาจารย์ตั้งขึ้น) (ร้อยละ 34.2) วิเคราะห์ข่าวสารโดยพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้เขียนข่าวสาร (ร้อยละ 20.0) แบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 68.4) และติดตามข่าวสารที่ต้อรู้เกี่ยวกับวิชาเรียนทั่วไปจาก Wikipedia.com (ร้อยละ 36.3) วิเคราะห์ข่าวสารโดยพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้เขียนข่าวสาร (ร้อยละ 16.1) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 33.6)

2.2 นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารที่ควรรู้ดังนี้ (1) งานอดิเรกหรือทักษะที่สนใจติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 66.2) วิเคราะห์ข่าวสารโดยยึดความสนใจส่วนตัว (ร้อยละ 21.5) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 45.7) (2) เพลงติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 92.2) วิเคราะห์ข่าวสารโดยยึดความสนใจส่วนตัว (ร้อยละ 29.8) แบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 30.5) (3) การท่องเที่ยวติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 70.8) วิเคราะห์ข่าวสารโดยยึดความสนใจส่วนตัว (ร้อยละ 22.7) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 60.4) (4) กีฬาติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 43.0) วิเคราะห์ข่าวสารโดยยึดความสนใจส่วนตัว (ร้อยละ 22.5) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 37.5)

2.3 นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารที่น่ารู้ดังนี้ (1) ข่าวสารที่ต้อรู้เป็นประจำวันติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 52.8) วิเคราะห์ข่าวสารโดยยึดความสนใจส่วนตัว (ร้อยละ 19.4) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 66.7) (2) ข่าวการเมืองติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 37.4) วิเคราะห์ข่าวสารโดยพิจารณาความมีชื่อเสียงหรือความนิยมของเว็บไซต์ (ร้อยละ 28.7) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 35.8) (3) ข่าวเศรษฐกิจติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 35.8) วิเคราะห์ข่าวสารโดยพิจารณาความมีชื่อเสียงหรือความนิยมของเว็บไซต์ (ร้อยละ 26.5) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 35.1) (4) ข่าวการศึกษาติดตามจาก Wikipedia (ร้อยละ 35.1) วิเคราะห์ข่าวสารโดยพิจารณาความมีชื่อเสียงหรือความนิยมของเว็บไซต์ (ร้อยละ 27.6)

และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 36.4) (5) ข่าวต่างประเทศติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 35.7) วิเคราะห์ข่าวสารโดยพิจารณาความมีชื่อเสียงหรือความนิยมของเว็บไซต์ (ร้อยละ 35.7) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 35.4) (6) ข่าวบันเทิงติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 39.5) วิเคราะห์ข่าวสารโดยพิจารณาความมีชื่อเสียงหรือความนิยมของเว็บไซต์ (ร้อยละ 19.8) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 35.9) (7) ข่าวกีฬาติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 36.7) วิเคราะห์ข่าวสารโดยยึดความสนใจส่วนตัว (ร้อยละ 28.7) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 36.8) (8) ข่าวอาชญากรรมติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 35.3) วิเคราะห์ข่าวสารโดยพิจารณาความมีชื่อเสียงหรือความนิยมของเว็บไซต์ (ร้อยละ 32.2) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 35.8) (9) ข่าวสังคมติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 34.0) วิเคราะห์ข่าวสารโดยพิจารณาความมีชื่อเสียงหรือความนิยมของเว็บไซต์ (ร้อยละ 32.0) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 30.0) (10) ข่าวทั่วไปติดตามจากเว็บไซต์ Youtube.com (ร้อยละ 34.5) วิเคราะห์ข่าวสารโดยยึดความสนใจส่วนตัว (ร้อยละ 23.7) และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com (ร้อยละ 31.1)

3. ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงข่าวสาร คือ แต่ละเว็บไซต์มีการเติมข้อมูลบางอย่างที่เกินจริง (ร้อยละ 57.7) มีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินข่าวสาร คือ ไม่รู้ว่าข่าวสารจริงหรือเท็จ (ร้อยละ 47.6) มีปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข่าวสาร คือ ทำให้เกิดความสับสนในการวิเคราะห์ (ร้อยละ 71.4) มีปัญหาเกี่ยวกับการบูรณาการการใช้งานข่าวสาร คือ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดจากข่าวสารที่แบ่งปันต่อกันมา (ร้อยละ 55.5) และส่วนใหญ่มีวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงข่าวสาร คือ ดูจากแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ (ร้อยละ 40.6) มีวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินข่าวสาร คือ ใช้วิจารณ์งานใจการตัดสินใจเลือกข่าวสาร (ร้อยละ 24.5) มีวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข่าวสาร คือ ใช้วิจารณ์งานในการวิเคราะห์ข่าวสาร (ร้อยละ 24.5) มีวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบูรณาการการใช้งานข่าวสาร คือ พิจารณาข่าวสารให้มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด (ร้อยละ 40.6)

4. ข้อเสนอแนะของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่เสนอแนะให้ใช้วิจารณญาณในการเลือกข่าวสาร (ร้อยละ 100.0) เพิ่มเว็บไซต์สำหรับการเรียนรู้ให้มากขึ้น (ร้อยละ 66.3) และเพิ่มเว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือและมีแหล่งอ้างอิง (ร้อยละ 65.3)

อภิปรายผลและสรุปผล

1. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา มีพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่สอดคล้องกับการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันที่ส่วนใหญ่นิยมเข้าใช้เว็บไซต์ Facebook.com ทุกวัน ๆ ละไม่ถึง 5 ชั่วโมง ใช้เพื่อการติดตามข่าวสาร และมีกิจกรรมภายในสื่อสังคมออนไลน์ คือ มีการแสดงความคิดเห็น อภิปรายในกลุ่มออนไลน์ โพสต์หรือแชร์ข่าวสาร รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด คือ มีการพิจารณาข่าวสาร เปลี่ยนเจตคติที่มีต่อข่าวสาร ข่าวสารทำให้เกิดความรู้และทันเหตุการณ์ และเกิดการใช้ประโยชน์ต่อข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์ คือ มีการดาวน์โหลดข่าวสารเก็บไว้ จัดอันดับความสำคัญของข่าวสาร และการบอกต่อข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์สุรีย์ พงษ์เสื่อ (2555) ที่ทำวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” และพบว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้บ่อยที่สุด คือ Facebook.com และ Youtube.com และสอดคล้องกับ ปรีชญา หินศรีสุวรรณ (2555) ที่ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่” และพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 75.30 และมีระยะเวลาการเข้าใช้งานมากที่สุด คือ ต่ำกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน และสอดคล้องกับ จันท์จิรา ขุนวงศ์ (2556) ที่ทำการวิจัยเรื่อง “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่” และพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารกับบุคคลอื่น ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าประกอบรายงาน และใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนาน

2. กระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร มีดังนี้

2.1 ข่าวสารที่ต้องรู้ ประกอบด้วย ข่าวเกี่ยวกับวิชาเรียนเฉพาะสาขา และข่าวสารเกี่ยวกับวิชาเรียนทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ติดตามข่าวสารที่ต้องรู้จากเว็บไซต์ Facebook.com (เพจกลุ่มของรายวิชาที่อาจารย์ตั้งขึ้น) และ Wikipedia.com เลือกข่าวสารโดยพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้เขียน และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com ซึ่งการเรียนการสอนในปัจจุบันนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นตัวช่วยและเป็นการประยุกต์การสอนเพื่อให้เกิดความน่าสนใจต่อผู้เรียน และความสะดวกในการเรียนการสอนในด้านการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ สอดคล้องกับแอนณา อิมจำลอง และวิไลวรรณ จงวิไลเกษม (2556) ที่ทำการวิจัยเรื่อง “การใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางการสื่อสารการเรียนการสอนทางด้านนิเทศศาสตร์” และพบว่า การใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางการสื่อสารในแต่ละรายวิชา นำเสนอภายใต้กรอบการวิเคราะห์คือ การโพสต์ (Post) การแบ่งปัน (Share) และ การแสดงความคิดเห็น (Comment) การโพสต์ข้อความเนื้อหาในรายวิชาที่สอนของผู้สอนในแต่ละข้อความ ผู้สอนต้องการแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงข้อกำหนดในการเรียนของแต่ละรายวิชา รวมถึงเอกสารประกอบการเรียนที่ผู้เรียนสามารถโหลดเอกสารเองจากสถานที่ใดก็ได้ผ่านอินเทอร์เน็ตบนหน้าเฟซบุ๊กของตัวเอง พร้อมแบ่งปันเอกสารให้เพื่อนถือว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง

2.2 ข่าวสารที่ควรรู้ ประกอบด้วย งานอดิเรก, ทักษะที่สนใจ เพลง การท่องเที่ยว และกีฬา พบว่าส่วนใหญ่นิสิตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยาติดตามข่าวสารที่ควรรู้จากเว็บไซต์ Youtube.com เลือกข่าวสารตามความสนใจส่วนตัว และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com ซึ่งเว็บไซต์ Youtube.com เป็นเว็บไซต์ที่เป็นที่นิยม เป็นแหล่งรวมของเนื้อหาในรูปแบบวิดีโอ ไม่ว่าจะป็นข่าวสาร ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ โดยนิสิตจะเลือกรับชมตามความสนใจและความชื่นชอบเฉพาะบุคคล สอดคล้องกับ THE STANDARD (ระบบออนไลน์, 2561) ที่ได้นำเสนอสถิติการใช้ Youtube ในประเทศไทย และพบว่า จากผลสำรวจของบริษัทผู้ให้ข้อมูลด้านการตลาด TNS Global Market Research ระบุว่า ตลอดปี 2560 ที่ผ่านมา คนใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพฯ และปริมณฑลกว่า 93% เข้าชมแพลตฟอร์ม YouTube ส่วนอีก 92% ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่างจังหวัดก็เข้าชม YouTube เช่นกัน ที่น่าสนใจคือจุดประสงค์ของการใช้งานส่วนใหญ่เป็นการฟังเพลงและการรับชมคอน

แทนที่ย่อหลัง เป็นกลุ่มผู้ใช้งานช่วงอายุ 16-24 ปี ซึ่งช่วงอายุดังกล่าวสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่มีช่วงอายุระหว่าง 19-21 ปี

2.3 ข่าวสารที่นำรู้ ประกอบด้วย ข่าวสารที่ต้องรู้เป็นประจำทุกวัน ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการศึกษา ข่าวต่างประเทศ ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา ข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม และข่าวทั่วไป พบว่าส่วนใหญ่มีระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยาติดตามข่าวสารที่นำรู้ จากเว็บไซต์ Youtube.com เลือกข่าวสารโดยพิจารณาความมีชื่อเสียงของเว็บไซต์ และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com ซึ่งเว็บไซต์ Youtube.com เป็นที่นิยมและยังเป็นแหล่งรวมแขนแขนของข่าวต่างๆไม่ว่าจะเป็นสำนักข่าวทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งได้รวบรวมข่าวต่างๆในรูปแบบวิดีโอที่สามารถชมย้อนหลังได้ และสามารถเลือกรับชมได้ตามความสนใจของนิสิต สอดคล้องกับ พรทิพย์ กิมสกุล (2553) ที่ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้ยูทูปและประเด็นจริยธรรมทางข้อมูลข่าวสารของผู้ใช้ยูทูปในประเทศไทย” และพบว่าผู้ใช้งานยูทูปในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงเป็นผู้ใช้ในระดัของการเป็นผู้บริโภคข้อมูลข่าวสาร (Consuming) จากสื่อเพียงอย่างเดียว ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากเหตุผลในการเข้าเว็บไซต์ยูทูปเว็บไซต์นั้นพบว่าผู้ใช้เลือกใช้ ยูทูปเป็นช่องทางในการหาความบันเทิงและเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก ไม่ได้เข้าใช้เพื่อการผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของตนเอง หรือมีส่วนร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อวิดีโอหรือต่อผู้ใช้นคนอื่นๆ บนเว็บไซต์

3. ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร พบว่าส่วนใหญ่มีระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา มีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจาก เว็บไซต์มีการเติมข้อมูลบางอย่างที่เกินจริง ไม่รู้ว่าข่าวสารจริงหรือเท็จ ทำให้เกิดความสับสนในการวิเคราะห์ข่าวสาร และทำให้เกิดความเข้าใจผิดจากข่าวสารที่แบ่งปันต่อกันมา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (2558) สรุปไว้ใน “รายงานสรุปการสัมมนาว่าด้วยการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในยุคดิจิทัล” ที่ว่า การประเมินผล คือ การประเมินความเกี่ยวข้อง ความทันกาล ความเชื่อถือได้ ความสมบูรณ์ความเที่ยงตรง และคุณภาพของสื่อและสารสนเทศ รวมถึงการตั้งคำถามว่าในบริบทสังคม วัฒนธรรมอำนาจทางการเมือง ความเป็นเจ้าของ แนวปฏิบัติวิชาชีพ กฎระเบียบ และเทคโนโลยีแบบใดที่กำหนดเนื้อหาของสื่อและสารสนเทศ นั้นหมายความว่า

ต้องมีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและเป็นสหวิทยาการ รวมทั้งมีความสามารถในการแยกแยะและกลั่นกรองข้อมูล และสามารถตรวจสอบและพิสูจน์ข้อเท็จจริง (โดยเฉพาะในกรณีข่าวลือ) ส่วนวิธีการแก้ปัญหาพบว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีดูจากแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ ใช้วิจารณ์ญาณใจการตัดสินใจเลือกข่าวสาร ใช้วิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์ข่าวสาร และพิจารณาข่าวสารให้มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล ศิริวงษ์ (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” และพบว่านิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศโดยรวมทุกมาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า นิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกมาตรฐาน โดยมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตระหนักถึงความต้องการด้านสารสนเทศ รองลงมาคือ การระบุแหล่งสารสนเทศและเข้าถึง การจำแนกวิธีการในการค้นหาช่องว่างทางสารสนเทศ การสร้างยุทธวิธีในการค้นหาและระบุแหล่งสารสนเทศ การเปรียบเทียบและประเมินสารสนเทศและเรียบเรียง ประยุกต์ใช้และสื่อสารตามลำดับและลำดับที่น้อยที่สุดคือ สังเคราะห์และสร้างสรรค์สารสนเทศ

4. ข้อเสนอแนะของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสาร พบว่านิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่เสนอแนะให้เพิ่มเว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือและมีแหล่งอ้างอิง เพิ่มเว็บไซต์สำหรับการเรียนรู้ให้มากขึ้น ใช้วิจารณ์ญาณในการเลือกข่าวสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อออนไลน์ในปัจจุบันไม่เป็นที่น่าเชื่อถือเพราะไม่มีการกลั่นกรองก่อนนำไปโพสต์ และไม่มีกรอ้างอิงให้เป็นที่น่าเชื่อถือ จึงทำให้เว็บไซต์ที่เป็นประโยชน์และน่าเชื่อถือมีน้อย ดังนั้นผู้ใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์จึงต้องวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร รู้เท่าทัน และใช้วิจารณ์ญาณในการเลือกรับข่าวสาร เพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป ควรมีการตรวจสอบข่าวสารก่อนแบ่งปันให้ผู้อื่นโดยไม่มีอคติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่นิยมเข้าใช้ Facebook.com ทุกวัน ๆ ละไม่ถึง 5 ชั่วโมง ทั้งนี้เพื่อการติดตามข่าวสาร มีการแสดงความคิดเห็น อภิปรายในกลุ่มออนไลน์ และกลับมาดูข่าวสารเป็นบางครั้ง โพสต์หรือแชร์ข่าวสารหรือพิจารณาข่าวสารเป็นประจำ เปลี่ยนเจตคติที่มีต่อข่าวสารเป็นบางครั้ง ทำให้เกิดความรู้และทันเหตุการณ์ คาวมโหลดข่าวสารเก็บไว้ โดยจัดอันดับความสำคัญของข่าวสาร และบอกต่อข่าวสารเป็นบางครั้ง ดังนั้น

การติดตามหรือการใช้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook.com นิสิตควรตระหนักถึงความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารก่อนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ รวมถึงควรระวังในการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์

2. กระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารมีดังนี้

2.1 นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารที่ต้องรู้จากเว็บไซต์ Facebook.com (เพจกลุ่มของรายวิชาที่อาจารย์ตั้งขึ้น) และ Wikipedia.com เลือกข่าวสารโดยพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้เขียน และแบ่งปันข่าวสาร ผ่านเว็บไซต์ Facebook.com ดังนั้นนิสิตควรตรวจสอบเนื้อหาข่าวสารนั้นอีกครั้งหนึ่งจากแหล่งอ้างอิงอื่นๆ ด้วย เพื่อให้ได้เนื้อหาข่าวสารที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกันกับ Wikipedia.com ก็ไม่ควรเชื่อถือข่าวสารนั้น ควรนำข่าวสารไปตรวจสอบกับเว็บไซต์อื่นๆ ด้วย เพราะบางครั้งเว็บไซต์ Wikipedia.com ก็สามารถแก้ไขเนื้อหาหรือข้อความจากบุคคลอื่นได้เช่นกัน และควรคำนึงถึงข่าวสารที่แชร์ต่อไปด้วยว่าข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนนั้นมีความถูกต้องหรือไม่ เพราะอาจส่งถึงผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้อื่น หากข่าวสารนั้นไม่ถูกต้อง

2.2 นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารที่ควรรู้จากเว็บไซต์ Youtube.com เลือกข่าวสารตามความสนใจส่วนตัว และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com ดังนั้นนิสิตควรเลือกและแบ่งปันข่าวสารที่มีประโยชน์และมีสาระให้เหมาะกับวัย ซึ่งอยู่ในช่วงการเรียนรู้ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ ช่วยเสริมทักษะในด้านต่างๆ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสนใจเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลด้วย

2.3 นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารที่นำรู้จากเว็บไซต์ Youtube.com เลือกข่าวสารโดยพิจารณาความมีชื่อเสียงของเว็บไซต์ และแบ่งปันข่าวสารผ่านเว็บไซต์ Facebook.com ข่าวที่นำเสนอใน Youtube.com นั้น ไม่ได้เป็นข่าวที่สดใหม่ เป็นเพียงข่าวที่ถูกนำเสนอมาแล้วและสามารถดูย้อนหลังได้ตลอดเวลา ทำให้ไม่ได้รับการอัปเดตข่าวที่ถูกต้องและแม่นยำ ดังนั้นนิสิตควรรับชม แบ่งปันและติดตามข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ

3 นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา มีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้น ผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ควรมีมาตรการ และควบคุมให้การโพสต์ข้อมูลข่าวสารมีความถูกต้องน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ให้มากขึ้น ส่วนวิธีการแก้ปัญหาโดยดูข่าวสารจากแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือก

ข่าวสาร และพิจารณาข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณก่อนแบ่งปัน ดังนั้น ในการโพสต์และแบ่งปันข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์นี้ลิตจึงควรคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่โพสต์ให้มากขึ้นไปอีก

4 นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่เสนอแนะให้ใช้วิจารณญาณในการเลือกข่าวสาร เพิ่มเว็บไซต์สำหรับการเรียนรู้ให้มากขึ้น และเพิ่มเว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือและมีแหล่งอ้างอิง ดังนั้นการโพสต์ข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์นี้ลิตจึงควรคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่โพสต์โดยระบุแหล่งอ้างอิงทุกครั้ง เน้นเนื้อหาทางวิชาการ และสถานศึกษาควรหาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่มีคุณภาพให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตเป็นสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ หรือสายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความหลากหลายของข้อมูล และสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้

2. การวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพในเรื่องเดียวกัน หรือศึกษาเกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันข่าวสารด้านการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ลึกมากกว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ ด้านพร้อมกัน

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวันทน ชัยญาณะ ที่ได้ให้คำปรึกษาและขอชี้แนะในการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์จิรา ชุนวงศ์. (2556). การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นฤมล ศิระวงษ์. (2561). การศึกษาทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(29), 96-105.

- ปณชัย อารีเพิ่มพร. (2561). YouTube เผย คนไทยฟังเพลง-ดูทีวีย้อนหลังมากที่สุด 75% เข้าทุกวัน. **The standard**. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/youtube-thai-listen-to-music-watch-tv-most/>
- พรทิพย์ กิมสกุล. (2553). **พฤติกรรมการใช้ยูทูปและประเด็นจริยธรรมทางข้อมูลข่าวสารของผู้ใช้ยูทูปในประเทศไทย** (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต. **วารสารนักบริหารมหาวิทยาลัยกรุงเทพ**, 31(4), 99-103.
- พิมพ์สุรีย์ พงษ์เสื่อ. (2555). **พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี**(วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2558). **การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (MIL) ในยุคดิจิทัล**. สืบค้นจาก http://bcp.nbt.go.th/uploads/items/attachments/45645a27c4f1adc8a7a835976064a86d/_a4ca3ce89880d7e3d6b06912d23f2f68.pdf
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2557). **รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2557**. สืบค้นจาก <http://www.nstda.or.th/nstda-knowledge/18643-thailand-internet-user-profile-2014>
- แอนณา อิ่มจำลอง และวิไลวรรณ จงวิไลเกษม. (2556). การใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางการสื่อสารการเรียนรู้การสอนทางด้านนิเทศศาสตร์. **วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตย์**, 7(2), 75-93. สืบค้นจาก <http://www.dpu.ac.th/commart/journal/upload/issue/t4X8ZoN6xw.pdf>